

**ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Циклова комісія із загальноосвітніх дисциплін
та дисциплін загальної підготовки

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ГЕОГРАФІЯ»**

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Освітньо-професійний ступінь – *фаховий молодший бакалавр*.
Статус дисципліни – *базовий предмет програми профільної середньої освіти*.
Мова викладання, навчання та оцінювання – *українська*.

Розробник:

ТЕРЛЕЦЬКА Христина Михайлівна – спеціаліст II категорії.

Затверджено Педагогічною радою

Фахового коледжу

ЗВО «Університет Короля Данила»

Протокол № 1 від «29» серпня 2022 р.

Голова Педагогічної ради

Інна ВАРВАРУК

Схвалено на засіданні циклової комісії

із загальноосвітніх дисциплін

та дисциплін загальної підготовки.

Протокол № 1 від «25» серпня 2022 р.

Голова циклової комісії

Людмила ОСТАПОВА

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1	
Семестр	1,2	
Кількість годин	88	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	-
	практичні	52 год. – 1 семестр; 36 год – 2 семестр
Самостійна робота	не передбачено	
Форма підсумкового контролю	залік (1 семестр) / екзамен (2 семестр)	

Мета дисципліни: Сформувати в студентів природничо-географічну картину світу на основі вивчення системи розселення населення, територіальної організації та дослідженням географічних закономірностей формування і розвитку життя суспільства та просторової організації економічної діяльності в окремих регіонах і країнах з урахуванням сучасних геополітичних, соціальних, економічних та екологічних аспектів. Велика роль у вивченні географії відводиться роботі з картою, статистичним матеріалом для встановлення причинно-наслідкових зв'язків, правильного оцінювання найважливіших соціально-економічних питань.

Завдання дисципліни:

- формування в студентів цілісної географічної картини світу;
- розкриття ролі географії у розв'язуванні економічних, екологічних і соціальних проблем суспільства;
- створення освітнього середовища для розуміння особливостей участі регіонів і окремих країн у міжнародному поділі праці;
- розвиток у студентів геопросторового мислення та вміння логічно висловлювати свої думки щодо сучасних процесів у світі;
- обґрунтування доцільності наукового підходу до природокористування, мотивування екологічно грамотної;
- формування картографічної грамотності й культури;
- вироблення умінь користуватися джерелами географічної інформації, аналізувати її; застосовувати здобуті географічні знання в практичній діяльності;
- розвиток здатності до співробітництва під час виконання практичних робіт та проведення досліджень;
- заохочення засобами географії до самореалізації своїх здібностей, інтересів та життєвих планів.

Предмет дисципліни: географічні особливості регіонів та країн світу

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **уміти:**

- застосовувати фундаментальні наукові географічні знання, що забезпечують формування наукової картини світу через пізнання геодемографічних процесів;
- обробляти експериментальні дані й застосовувати їх для аналізу і прогнозування демографічної та міграційної ситуації в державі;

- представляти результати досліджень у вигляді, доповідей і презентацій.
 - аналізувати чинники та закономірності територіальної організації населення;
 - складати характеристику населення регіонів та країн;
 - аналізувати специфіку суспільно-географічних явищ та процесів в динаміці та структурі населення країн та регіонів;
 - позначати на контурній карті держави та їх столиці,
 - аналізувати діаграми статевовікової структури населення;
 - охарактеризовувати держави за типом їх економічного розвитку.
- знати:**
- процеси що вивчає соціально-економічна географія світу, етапи її розвитку та формування політичної карти світу;
 - форми правління та адміністративний устрій держав світу;
 - сучасні проблеми розвитку населення світу;
 - територіальні групи населення і системи населених місць;
 - теоретико-методичні засади вивчення географії населення, демографічну політику в країнах та закономірності демографічних процесів й демографічної структури населення, теорії розселення населення, особливості розміщення населення;
 - расову, етнічну та релігійну структуру населення;
 - географію трудових ресурсів і ринку праці;
 - міграційні тенденції населення, їх суть та види, територіальні особливості взаємодії населення і навколишнього середовища;
 - економіку держав світу, їхні основні економічні центри та спеціалізацію промислового виробництва країни;
 - «гарячі точки», місця сепаратизму, формування квазідержав;
 - основи господарства країн, розвиток її секторів економіки.

СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Екологія	

Роль дисципліни «Географія» у формуванні ключових компетентностей

№ п/п	Назва компетентності	Результати навчання
1.	Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій	формування наукового світогляду; здатність і готовність застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи; набуття досвіду дослідження природи та формулювання доказових висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, зумовлених людською діяльністю; відповідальність за наслідки такої діяльності;

3.	Екологічна компетентність	передбачає усвідомлення екологічних основ природокористування, необхідності охорони природи, дотримання правил поведінки на природі, ощадливого використання природних ресурсів, розуміння контексту і взаємозв'язку господарської діяльності і важливості збереження природи для забезпечення сталого розвитку суспільства;
5.	Громадянські та соціальні компетентності,	спроможність діяти як відповідальний громадянин, брати участь у громадському та суспільному житті, зокрема закладу освіти і класу, спираючись на розуміння загальнолюдських і суспільних цінностей, соціальних, правових, економічних і політичних принципів, співіснування людей та спільнот у глобальному світі, критичне осмислення основних подій національної, європейської та світової історії, усвідомлення їх впливу на світогляд громадянина та його самоідентифікацію; виявлення поваги до інших, толерантність, уміння конструктивно співпрацювати, співпереживати, долати стрес і діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації;

Навчальна програма розроблена на основі положень Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, зміст програми з географії базується на принципах науковості, неперервності й наступності географічної освіти, її інтеграції на основі міжпредметних зв'язків, гуманізації, гуманітаризації. Курс «Географія» формує у студентів уміння, навички та ключові компетентності, такі як:

- пізнає світ природи засобами наукового дослідження;
- опрацьовує, систематизує та представляє інформацію природничого змісту;
- усвідомлює закономірності природи, роль природничих наук і техніки в житті людини; відповідально поводить для забезпечення сталого розвитку суспільства;
- розвиває власне наукове мислення, набуває досвіду розв'язання проблем природничого змісту (індивідуально та у співпраці з іншими особами)
- формулює ідею та втілює задум у готовий продукт за алгоритмом проектно-технологічної діяльності;
- творчо застосовує традиційні і сучасні технології;
- ефективно використовує техніку, технології та матеріали без заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу;
- турбується про власний побут, задоволення власних потреб та потреб інших осіб;
- критичне і системне мислення, що виявляється у визначенні характерних ознак явищ, подій, ідей
- ініціативність, підприємливість та екологічну грамотність.

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Фаховому Коледжі ЗВО «Університету Короля Данила», студенти зобов'язані виконувати вимоги освітньої програми, графік освітнього процесу та вимоги навчального плану.

Студент, який не відвідував заняття протягом 10 днів і за цей час не повідомив про причини відсутності або був відсутній на заняттях протягом тридцяти і більше навчальних годин без поважних причин, за поданням директора може бути відрахований з коледжу за порушення навчальної дисципліни.

Окремим студентам, згідно з Положенням про порядок навчання студентів за індивідуальним графіком, може бути надано право навчання за індивідуальним графіком за умови наявності відповідних підстав.

Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані студентом. Якщо студент відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Відвідування занять є обов'язковим. Студент повинен ретельно готуватися до практичних робіт: виконувати всі завдання (групові та індивідуальні тощо); опрацьовувати рекомендовану основну та допоміжну літературу, а також картографічний та статистичний матеріали тощо. Важливою є активна участь студентів в обговоренні питань теми на заняттях.

Відпрацювати пропущені заняття можна зробити як у дні консультацій відповідного викладача, графік яких завжди представлений в особистому кабінеті СДО викладача географії так і за особистою домовленістю з викладачем. Під час дистанційного навчання відпрацювання пропущених занять проводиться онлайн за допомогою платформ визначених освітнім закладом. Студенти повинні вчасно приходити на заняття, відповідно до діючого розкладу, та не залишати аудиторію без дозволу викладача, а також не заважати викладачу проводити заняття

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес студент зобов'язаний:

Поважати права всіх членів академічної спільноти УКД.

Дотримуватися гендерної, расової, етнокультурної, міжконфесійної та політичної толерантності.

Не фальшувати, підробляти документи, що стосуються навчання.

Не списувати та не використовувати шпаргалки й інші підказки під час аудиторного та підсумкового контролю.

Поводитися гідно, щоб не заплямувати чесність та сумління свого навчання.

Не пропонувати та не надавати членам академічної спільноти УКД неправомірну вигоду, не займатися протекціонізмом.

Під час виконання контрольних робіт, письмових тестових завдань недопустимо порушення академічної доброчесності.

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до Положення про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів розглядає та вирішує перший проректор або проректор з навчальної роботи на підставі заяви студента або подання директора коледжу.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. **Пояснювально-ілюстративний метод** (студенти отримують знання під час пояснення нового матеріалу, з навчальної чи методичної літератури, сприймають факти, оцінки й залишаються в рамках репродуктивного мислення);

2. **Частково-пошуковий**, ґрунтується на використанні географічних знань, життєвого і пізнавального досвіду студентів. Прикладом такого методу є бесіда, яка залежно від дидактичних цілей уроку може бути перевіркою, евристичною, повторювально-узагальнюючою.

3. **Метод проблемного викладу** (студенти стають свідками й співучасниками наукового пошуку);

4. **Дослідницько-пошуковий метод** (аналіз матеріалу, постановки проблем і завдань; самостійне вивчення студентами літератури, джерел, ведення спостереження і виконання інших дій пошукового характеру).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Система оцінювання результатів навчання студентів 1 курсу дисципліни «Географія» здійснюється відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового Коледжу ЗВО «Університету Короля Данила». Кожен вид контролю передбачений з урахуванням результатів навчання.

Видами діагностики та контролю знань студентів з навчальної дисципліни є:

1. **Поточний контроль** – усне опитування та виконання письмових завдань (тестів), виступи, презентації на практичних заняттях. Оцінювання здійснюється за національною **12-бальною шкалою**.

Під час вивчення дисциплін «Зарубіжна література» оцінюється як теоретична, так і практична підготовка за 12-бальною національною шкалою відповідно до наступних критеріїв.

• **початковий рівень («незадовільно»):**

1 бал – здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються здобувачем освіти окремими словами чи реченнями;

2 бали – здобувач освіти володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні;

3 бали – здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;

• **середній рівень («задовільно»):**

4 бали – здобувач освіти володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні;

5 балів – здобувач освіти володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину;

6 балів – здобувач освіти може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки;

- **достатній рівень («добре»):**

7 балів – здобувач освіти здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень;

8 балів – здобувач освіти вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача;

9 балів – здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, та вміє застосовувати його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

- **високий рівень («відмінно»):**

10 балів – здобувач освіти виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем;

11 балів – здобувач освіти вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях;

12 балів – здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.

При оцінюванні навчальних досягнень студента на практичних заняттях враховується:

- повнота і правильність відповіді;
- ступінь усвідомленості, розуміння аналізованого твору;
- логіка викладу, мовленнєве оформлення відповіді;
- використання додаткової літератури при підготовці до заняття;
- самостійність висновків, висловлення власних думок, їх аргументація.

Фіксація поточного контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі 12-бальної шкали. У разі відсутності студента на занятті виставляється «н». За результатами поточного контролю у «Журналі» автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж **трьох наступних тижнів**.

2. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), після завершення вивчення дисципліни.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі диференційованого заліку (у 1 семестрі) та екзамену (у 2 семестрі) письмово або усно.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

РОЗДІЛ I. «ГЕОГРАФІЯ: РЕГІОНИ І КРАЇНИ. РЕГІОН ЄВРОПА»

ТЕМА 1. Глобалізація як провідна тенденція розвитку сучасного світу. Пізнавальна та конструктивна роль країнознавства у сучасному світі.

ТЕМА 2. Сучасна політична карта Європи.

ТЕМА 3. Типи країн Європи за рівнем економічного розвитку. Природні умови і ресурси регіону. Міжнародні організації в Європі

ТЕМА 4. Німеччина. Франція. Місце країни у світі та регіоні.

ТЕМА 5. Велика Британія. Італія Місце країни у світі та регіоні.

РОЗДІЛ II. «ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇН ЄВРОПИ»

ТЕМА 1. Первинний сектор економіки. Сільське господарство. Лісове господарство.

ТЕМА 2. Вторинний сектор економіки. Третинний сектор економіки. Сфера послуг.

ТЕМА 3. Номенклатура країн Європи. Вивчення напам'ять усіх об'єктів політичної карти Європи

РОЗДІЛ III. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АЗІЇ. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇН АЗІЙСЬКОГО РЕГІОНУ

ТЕМА 1. Особливості економіко-географічного положення Азії. Склад регіону.

ТЕМА 2. Особливості економіки країн Азії.

ТЕМА 3. Японія. Китай. Індія. Місце країн у світі та Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.

ТЕМА 4. Нові індустріальні країни: Південна Корея, Тайвань, Сінгапур.

ТЕМА 5. Номенклатура країн Азії. Вивчення напам'ять усіх об'єктів політичної карти Азії

РОЗДІЛ IV. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АМЕРИКИ. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВ АМЕРИКАНСЬКОГО РЕГІОНУ

ТЕМА 1. Особливості географічного положення Америки. Склад регіону.

ТЕМА 2. Особливості економіки країн Америки.

ТЕМА 3. Природні умови і ресурси регіону. Населення Америки. Урбанізаційні процеси. Система розселення.

ТЕМА 4. США. Канада. Місце країн у світі та регіоні

ТЕМА 5. Бразилія. Мексика. Місце країн у світі та регіоні

ТЕМА 6. Номенклатура країн Америки. Вивчення напам'ять усіх об'єктів політичної карти Америки

РОЗДІЛ V. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АФРИКИ. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК АФРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ

ТЕМА 1. Особливості географічного положення Африки. Склад регіону. Сучасна політична карта Африки. Особливості економіки країн Африки.

ТЕМА 2. Єгипет. ПА. Місце країн у світі та регіоні.

ТЕМА 3. Природно-туристичний потенціал регіону Африка

РОЗДІЛ VI. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОКЕАНІЇ

ТЕМА 1. Австралія та Нова Зеландія. Місце країни у світі та регіоні.

ТЕМА 2. Мікронезія, Меланезія, Полінезія. Особливості географічного положення регіону.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

РОЗДІЛ VII. УКРАЇНА В ГЕОПОЛІТИЧНОМУ ВИМІРІ

ТЕМА 1. Геополітична структура сучасного світу. Місце України на сучасній геополітичній карті світу.

РОЗДІЛ VIII. ВСТУП. ГЕОГРАФІЯ. ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОБОЛОНКИ ЗЕМЛІ

ТЕМА 1. Об'єкт дослідження географії. Поняття «геосистема». Географічна оболонка Землі

ТЕМА 2. Картографія. Сучасні картографічні твори

ТЕМА 3. Географічні наслідки параметрів і рухів Землі як планети. Гідросфера та системи Землі.

ТЕМА 4. Атмосфера та системи Землі. Біосфера та системи Землі.

РОЗДІЛ IX. ЗАГАЛЬНІ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ СВІТУ

ТЕМА 1. Географічний простір. Динаміка чисельності населення світу.

ТЕМА 2. Глобальна економіка. Світовий ринок технологій, патентів і ліцензій, інформаційно-технологічних послуг

ТЕМА 3. Сучасна географія виробництва

ТЕМА 4. Географічні складники політичної географії.

РОЗДІЛ X. СУСПІЛЬНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

ТЕМА 1. Українська держава і територія держави України.

ТЕМА 2. Сучасні риси національної економіки України.

ТЕМА 3. Ресурсний потенціал і перспективи розвитку рекреаційного комплексу в Україні.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва тем	Кількість годин				
		всього	аудиторних	лекцій	практичних	самостійна робота
1.	Вступ «Географія: регіони і країни. Регіон Європа»	12	12		12	
2.	Особливості економічного розвитку країн Європи	6	6		6	
3.	Загальна характеристика Азії. Економічний розвиток країн азійського регіону	12	12		12	
4.	Загальна характеристика Америки. Економічний розвиток держав американського регіону	12	12		12	
5.	Загальна характеристика Африки. Економічний розвиток африканських держав	8	8		8	
6.	Загальна характеристика Океанії	6	6		6	
I семестр		56	56		56	
7.	Україна в геополітичному вимірі	4	4		4	
8.	Вступ. Географія. Загальні закономірності географічної оболонки Землі	8	8		8	
9.	Загальні суспільно-географічні закономірності світу	10	10		10	
10.	Суспільна географія України	10	10		10	
II семестр		32			32	
Загальна кількість годин на вивчення дисципліни		88	88		88	

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Глобалізація як провідна тенденція розвитку сучасного світу. Пізнавальна та конструктивна роль країнознавства у сучасному світі.	2
2	Сучасна політична карта Європи.	2
3	Типи країн Європи за рівнем економічного розвитку. Природні умови і ресурси регіону. Міжнародні організації в Європі	4
4	Німеччина. Франція. Місце країни у світі та регіоні.	2
5	Велика Британія. Італія Місце країни у світі та регіоні.	2
6	Первинний сектор економіки. Сільське господарство. Лісове господарство.	2

7	Вторинний сектор економіки. Третинний сектор економіки. Сфера послуг.	2
8	Номенклатура країн Європи. Вивчення напам'ять усіх об'єктів політичної карти Європи	2
9	Особливості економіко-географічного положення Азії. Склад регіону.	2
10	Особливості економіки країн Азії.	2
11	Японія. Китай. Індія. Місце країн у світі та Азіатсько-Тихоокеанському регіоні.	4
12	Нові індустріальні країни: Південна Корея, Тайвань, Сінгапур.	2
13	Номенклатура країн Азії. Вивчення напам'ять усіх об'єктів політичної карти Азії	2
14	Особливості географічного положення Америки. Склад регіону.	2
15	Особливості економіки країн Америки.	2
16	Природні умови і ресурси регіону. Населення Америки. Урбанізаційні процеси. Система розселення.	2
17	США. Канада. Місце країн у світі та регіоні	2
18	Бразилія. Мексика. Місце країн у світі та регіоні	2
19	Номенклатура країн Америки. Вивчення напам'ять усіх об'єктів політичної карти Америки	2
20	Особливості географічного положення Африки. Склад регіону. Сучасна політична карта Африки. Особливості економіки країн Африки.	4
21	Єгипет. ПА. Місце країн у світі та регіоні.	2
22	Природно-туристичний потенціал регіону Африка	2
23	Австралія та Нова Зеландія. Місце країни у світі та регіоні.	4
24	Мікронезія, Меланезія, Полінезія. Особливості географічного положення регіону.	2
I семестр		56
25	Геополітична структура сучасного світу. Місце України на сучасній геополітичній карті світу.	4
26	Об'єкт дослідження географії. Поняття «геосистема». Географічна оболонка Землі	2
28	Картографія. Сучасні картографічні твори	2
29	Географічні наслідки параметрів і рухів Землі як планети. Гідросфера та системи Землі.	2
30	Атмосфера та системи Землі. Біосфера та системи Землі.	2
31	Географічний простір. Динаміка чисельності населення світу.	2
32	Глобальна економіка. Світовий ринок технологій, патентів і ліцензій, інформаційно-технологічних послуг	4
33	Сучасна географія виробництва	2

34	Географічні складники політичної географії.	4
35	Українська держава і територія держави України.	4
36	Сучасні риси національної економіки України.	2
37	Ресурсний потенціал і перспективи розвитку рекреаційного комплексу в Україні.	2
II семестр		32
Всього практичних занять		88

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ для підготовки до підсумкового контролю

1. Регіони світу. Глобалізація як провідна тенденція розвитку сучасного світу. Пізнавальна та конструктивна роль країнознавства у сучасному світі. Джерела знань про регіони та країни світу. Сучасна політична карта світу та окремих регіонів. Головні об'єкти політичної карти. Склад регіонів світу.

2. Сучасна політична карта Європи. Форми державного правління і територіального устрою країн Європи. Прояви сепаратизму. Типи країн Європи за рівнем економічного розвитку. Міжнародні організації в Європі.

3. Населення Європи: демографічні процеси, природний та механічний рух. Урбанізація, субурбанізація, рурбанізація, джентрифікація. Світові міста в Європі, міські агломерації, мегаполіси.

4. Німеччина та Франція. Місце країни у світі та регіоні. Система розселення. Особливості сучасного розвитку країни. Домінуючі складники третинного сектору. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Особливості аграрного сектору. Характерні риси просторової організації господарства.

5. Велика Британія та Італія. Місце країн у світі та регіоні. Система розселення. Співдружність націй. Особливості сучасного постіндустріального розвитку країн. Домінуючі складові третинного сектору. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країн. Особливості аграрного сектору. Характерні риси просторової організації господарства.

6. Особливості економіки країн Європи. Первинний сектор економіки. Добувна промисловість: основні райони видобування палива, рудної та нерудної сировини. Сільське господарство. Лісове господарство.

7. Вторинний сектор економіки. Переробна промисловість. Основні регіони промисловості. Третинний сектор економіки. Сфера послуг. Найважливіші міжнародні транспортні коридори та вузли Міські агломерації, мегаполіси. Характеристика структури промислового виробництва економічно розвинених країн Європи.. Зв'язки України з країнами Європи.

8. Країни та їх столиці, розташування на політичній карті світу європейських держав.

9. Загальна характеристика Азії. Особливості економіко-географічного положення Азії. Склад регіону. Сучасна політична карта Азії. Форми державного правління і територіального устрою країн Азії. Типи країн Азії за рівнем економічного розвитку. Міжнародні організації в Азії. Райони збройних конфліктів та проявів тероризму.

Природні умови і ресурси регіону. Населення Азії. Урбанізаційні процеси. Світові міста, міські агломерації в Азії, мегаполіси Японії та Китаю. Працересурсний потенціал.

10. Особливості економіки країн Азії. Первинний сектор економіки. Добувна промисловість. Сільське і лісове господарство. Вторинний сектор економіки. Основні промислові осередки і регіони. Третинний сектор економіки. Найважливіші міжнародні транспортні коридори та вузли. Нерівномірність економічного розвитку субрегіонів Азії та особливості їх участі у міжнародному поділі праці. Зв'язки України з країнами Азії.

11. Японія. Китай. Індія. Місце країн у світі та Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Основні чинники, що визначають місце країн у міжнародному поділі праці. Система розселення. Особливості сучасного постіндустріального розвитку країн. Домінуючі складники третинного сектору. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країн. Традиції і технології у сільському господарстві. Транспортна система країни. Характерні риси просторової організації господарства: Тихоокеанський промисловий район, мережа технопарків і технополісів.

12. НІК Місце країн у світі та регіоні. Основні чинники, що визначають місце країни у міжнародному поділі праці. Система розселення. Особливості структури економіки країн, що розвиваються. Спеціалізація сільського господарства. Видобування мінеральних ресурсів. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країн. Особливості розвитку третинного сектору. Характерні риси просторової організації господарства.

13. Номенклатура країн АЗІІ. Вивчення усіх країн та столиць Азії. Азійські світові бренди. Найпопулярніші туристичні об'єкти Азії.

14. Особливості географічного положення Америки. Склад регіону. Сучасна політична карта Америки. Форми державного правління і територіального устрою країн, типи країн за рівнем економічного розвитку. Міжнародні організації НАФТА, Меркосур, НАТО.

15. Особливості економіки країн Америки. Роль американських ТНК в економіці регіону. Первинний сектор економіки. Сільське господарство: вплив природних, історичних чинників та глобалізації на спеціалізацію. Лісове господарство. Вторинний сектор економіки. Основні осередки промисловості в регіоні. Третинний сектор економіки. Найважливіші міжнародні транспортні магістралі, вузли. Нерівномірність економічного розвитку субрегіонів Америки. Особливості їх участі в міжнародному поділі праці. Зв'язки України з країнами Америки.

16. Природні умови і ресурси регіону. Населення Америки. Урбанізаційні процеси. Система розселення.

17. США. Канада Місце країн у світі та регіоні. Основні чинники, що визначають місце країн в міжнародному поділі праці. Система розселення. Українська діаспора США і Канади. Особливості сучасного постіндустріального розвитку країн. Домінуючі складові третинного сектору. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країн. Особливості аграрного сектору. Характерні риси просторової організації господарства. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України зі США та Канадою.

18. Бразилія. Мексика. Місце країн у світі та регіоні. Основні чинники, що визначають місце країн у міжнародному поділі праці. Розселення. Особливості структури економіки країн, що розвивається. Видобування мінеральних ресурсів. Спеціалізація

сільського господарства. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Особливості розвитку третинного сектору. Характерні риси просторової організації.

19. Номенклатура країн Америки. Вивчення усіх країн та столиць Америки. Американські світові бренди. Найпопулярніші туристичні об'єкти Америки.

20. Країни Африки. Особливості географічного положення Африки. Склад регіону. Сучасна політична карта Африки. Форми державного правління і територіального устрою країн, типи країн за рівнем економічного розвитку. Райони збройних конфліктів, проявів тероризму. Населення Африки. Урбанізаційні процеси. Система розселення. Особливості економіки країн Африки. Первинний сектор економіки. Сільське господарство. Лісове господарство. Добувна промисловість. Вторинний сектор економіки. Особливості розміщення промислових центрів у регіоні. Третинний сектор економіки: особливості становлення і закономірності розміщення. Туристичні райони.

21. Єгипет. П.А. Місце країн у світі та регіоні. Основні чинники, що визначають місце країн в міжнародному поділі праці. Система розселення. Особливості структури економіки країни, що розвивається. Види діяльності, що визначають міжнародну спеціалізацію країн: транспорт, туризм, видобування мінеральних ресурсів, сільське господарство. Характерні риси просторової організації економіки.

22. Природні умови і ресурси регіону. Туристичні країни Африки.

23. Австралія та Нова Зеландія. Місце країни у світі та регіоні. Основні чинники, що визначають місце країни в міжнародному поділі праці. Система розселення. Українська діаспора в Австралії. Особливості сучасного розвитку країни. Домінуючі складові третинного сектору. Виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Географія вторинного та третинного секторів господарства.

24. Мікронезія, Меланезія, Полінезія. Особливості географічного положення регіону. Держави та залежні території, що входять до складу Мікронезії, Меланезії та Полінезії. Основні чинники, що визначають місце країни в міжнародному поділі праці. Види господарської діяльності, що визначають міжнародну спеціалізацію країн. Кустарні промисли і ремесла. Зовнішні економічні зв'язки. Розташування військових баз іноземних держав.

II семестр

25. Геополітична структура сучасного світу. Місце України на сучасній геополітичній карті світу. Основні вектори сучасної української геополітики. Просторові аспекти міжнародних економічних зв'язків України з регіонами та країнами світу: географія зовнішньої торгівлі товарами, транспортних і туристичних послуг, прямих іноземних інвестицій, науково-технічного співробітництва. Великі ТНК в Україні. Участь України в процесах європейської економічної інтеграції. Місце України в системі глобальних економічних відносин у контексті сталого розвитку.

26. Поняття «геосистема». Рівні геосистем. Пізнавальна та конструктивна роль географії

27. Способи картографічного зображення об'єктів і явищ на загальногеографічних та тематичних картах. Сутність генералізації. Електронні карти та глобуси. Картографічні інтернет-джерела. Навігаційні карти. Географічні інформаційні системи (ГІС), дистанційне зондування Землі, сфери їх практичного застосування

28. Геоїд. Показники руху Землі навколо своєї осі. Добова ритміка в географічній оболонці. Основні види часу. Визначення місцевого та поясного часу, перехід від місцевого часу до поясного. Пояси освітленості на Землі. Сила Коріоліса. Змінюваність висоти Сонця над горизонтом та тривалості світлового дня. Орбітальний рух Землі: основні характеристики, географічні наслідки.

29. Склад, межі та будова географічної оболонки. Закономірності географічної оболонки. Сучасний етап розвитку географічної оболонки. Антропосфера. Властивості літосфери. Поняття «геологічне середовище людства». Тектоніка літосферних плит. Рельєф. Тектонічні структури та пов'язані з ними форми рельєфу. Мінеральні ресурси як чинник розташування видобувних і матеріало-, паливомістких виробництв. Забезпеченість мінеральними ресурсами. Запаси води на Землі. Світовий океан та його складові.

30. Сонячне випромінювання, відмінності випромінювання і поглинання тепла повітрям, поверхнею гірських порід і води. Тропосфера: температурний режим, зміна атмосферного тиску, вітри, вологість, опади. Погода. Синоптичні карти. Клімат. Кліматотвірні чинники. Кліматична карта. Карта кліматичних поясів. Закономірності поширення живих організмів на суходолі і в океанах. Типи ґрунтів. Вплив ґрунтів на спеціалізацію господарства регіону, країни. Природні зони. Порівняння карт ґрунтів і природних зон світу та України.

31. Світосистема як результат і процес формування глобальної єдності в системі «суспільство – природа». Географічний простір, його системоутворювальна роль та характеристики. Природні, соціальні, економічні й екологічні чинники та просторові особливості природного руху населення у світі. Демографічний перехід, його фази. Статеві-вікова, шлюбно-сімейна структура населення. Демографічне старіння населення. Характеристика демографічної ситуації в країнах за статеві-віковими пірамідами. Особливості демографічної політики у країнах з різним типом відтворення. Міграції, їх показники, чинники та вплив на відтворення населення і його перерозподіл у світі. Просторові тенденції міграційних процесів.

32. Поняття «глобальна економіка». Світовий ринок технологій, патентів і ліцензій, інформаційно-технологічних послуг. Система виробництва. Географічність міжнародної спеціалізації та кооперування виробництва. Роль транснаціональних корпорацій та вільних економічних зон у функціонуванні глобальної економіки. Глобальні ланцюги доданої вартості. Міжнародний ринок товарів.

33. Сучасна географія виробництва транспортних засобів, електроніки, фармацевтичної продукції, чинники участі національних економік у глобальних ланцюгах доданої вартості. Виробництво текстилю, одягу, взуття: сучасна просторова організація, чинники міжнародної спеціалізації. Світовий ринок інвестицій і фінансів. Туризм.

34. Географічні складники політичної географії: географічний простір, території, географічні місця. Політичні складники: політичні інституції, політичні відносини, «сила». Територіально-політичні системи національного і наддержавного рівнів. Геополітика, її складові Зовнішня та внутрішня геополітика. Геополітика «сили». Різновиди «сили». Взаємозв'язок між національними та геополітичними інтересами держави

35. Політико-географічне положення України: глобальне, регіональне, сусідське. Політико-економічна оцінка державного кордону України. Реформування адміністративно-територіального устрою України. Кількість населення України. Відтворення населення: показники та природні, соціальні, економічні чинники народжуваності й смертності, їх просторові відмінності. Особливості вікового і статевого складу населення України. Міграційні процеси в Україні. Українці на світовому і регіональному ринку праці. Демографічна політика в Україні.

36. Конкурентні переваги України на світових ринках сільськогосподарської продукції, рудної сировини і металів. Сучасні тенденції та регіональні відмінності розвитку енергетики в Україні. Замкнений технологічний цикл розроблення і виробництва літаків в Україні, експорт та імпорт авіаракетної техніки. Виробництво автомобілів, сільськогосподарської техніки: тенденції розвитку, міжнародне кооперування.

37. Місце України на світовому ринку інвестицій і запозичень. Транснаціональні фінансові корпорації (банки, фінансові компанії) в Україні. Сучасні форми просторової організації виробництва товарів і послуг в Україні. Досвід реалізації планів сталого (збалансованого) розвитку в різних країнах та стратегія збалансованого розвитку України.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Безуглий В. В. Географія (профільний рівень): підруч. для 10 класу. Київ. Генеза, 2018. 288 с.
2. Бойко В.М. Міхелі С.В. Географія Харків. СИЦІЯ, 2014. 304 с.
3. Дітчук І.Л., Заставецька Л.Б., Кам'янець-Подільський. Абетка, 2016. 296 с.
4. Кобернік С. Г. Географія: Підручн. для 10. кл. загальноосвіт. навч, закл. Харків. Оберіг, 2018. 304 с.
5. Топузов О.М, Надтока О.Ф., Географія України. 10-11 класи : навч. посібник. Київ. ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 176 с.
6. Топузов О.М., Назаренко Т.Г. Економічна і соціальна географія світу: підручник для 10 класів. Київ, Педагогічна думка, 2009. 304 с.